

POSTANOWIENIE

Dnia 13 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Emilia Bieńczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego
w sprawie **S. A.**

oskarżonego z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 13 kwietnia 2023 r.,

zażalenia obrońcy

na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2023 r., II KK 260/22,
w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania,
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. oraz art. 538 § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy, wyrokiem z dnia 15 marca 2023 r., II KK 260/22, po rozpoznaniu kasacji obrońcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 listopada 2021 r., II AKa 386/20, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z dnia 26 maja 2020 r., V K 137/18, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Uchylając wyrok Sądu odwoławczego, Sąd Najwyższy na podstawie art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 258 § 2 k.p.k. zastosował wobec S. A. tymczasowe aresztowanie na okres 3 miesięcy, tj. do dnia 12 czerwca 2023 r.

Zażalenie na to postanowienie złożył obrońca oskarżonego, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie:

1. art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 5 k.p.k. poprzez ich błędną wykładnię, albowiem wydanie wyroku z dnia 30 listopada 2021 r. przez Sąd Apelacyjny w Warszawie, II AKa 386/20, który został następnie uchylony w postępowaniu kasacyjnym przez Sąd Najwyższy, nie stanowi realizacji przesłanki ogólnej zastosowania środka zapobiegawczego, a odmienna wykładnia urąga zasadzie domniemania niewinności, zgodnie z którą oskarżonego uważa się za niewinnego, dopóki wina jego nie zostanie udowodniona i stwierdzona prawomocnym wyrokiem, a ponadto stosowanie tymczasowego aresztowania przez 5 lat spełnia funkcję represyjną, zamiast zabezpieczać prawidłowy tok procesu i przejawia się w wykonywaniu *quasi* kary pozbawienia wolności;
2. art. 257 § 1 k.p.k., poprzez jego błędną wykładnię, gdyż tymczasowe aresztowanie jest wyjątkowym środkiem zapobiegawczym i przepisy zabraniają stosowania go automatycznie, ponieważ w pierwszej kolejności należy rozważyć, czy środek nieizolacyjny byłby wystarczający, w szczególności, że S. A. jest tymczasowo aresztowany już 5 lat, a w niniejszej sprawie nie dokonano stosownej analizy, czy wystarczające będzie zastosowanie dozoru Policji lub poręczenia majątkowego, ponieważ większość dowodów została już przeprowadzona i nie ma obawy matactwa, a Sąd nie uzasadnił, dlaczego środki wolnościowe nie będą w tym wypadku wystarczające;
3. art. 258 § 1 k.p.k. w zw. z art. 251 § 3 k.p.k., poprzez przyjęcie, że istnieje uzasadniona obawa ucieczki lub ukrycia się oskarżonego i utrudniania postępowania karnego, podczas gdy w każdym przypadku konieczne jest uzasadnienie konkretnie jakie okoliczności mogą świadczyć o możliwość

ucieczki lub ukrycia się oskarżonego, a także wskazanie na konkretne okoliczności sprawy, które mogą świadczyć o prawdopodobieństwie występowania takich okoliczności, a należy mieć także na względzie, że obawy i ich nasilenie w tamowaniu prawidłowego toku postępowania są różne na każdym etapie procesu.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zastosowanie wobec oskarżonego środków zapobiegawczych o charakterze wolnościowym.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Zażalenie obrońcy nie jest zasadne. Wbrew stanowisku wyrażonemu w zażaleniu zaskarżone postanowienie nie zostało wydane z naruszeniem art. 249 § 1 k.p.k. Zgodzić się trzeba z Sądem Najwyższym, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez oskarżonego zarzucanych mu czynów, a jego wyrazem jest nieprawomocne skazanie oskarżonego za przypisane mu przestępstwa. Zważyć przy tym trzeba, że zarzucając naruszenie wymienionego przepisu, skarżący nie przedstawił żadnych okoliczności, które podważyłyby istnienie tego prawdopodobieństwa. Powoływanie się w tym zakresie na długotrwałość stosowania tymczasowego aresztowania oraz określoną w art. 5 § 1 k.p.k. zasadę domniemania niewinności nie może przynieść oczekiwanego przez skarżącego efektu, gdyż nie są to argumenty pozwalające zanegować prawidłowość ustalenia ogólnej przesłanki stosowania środków zapobiegawczych.

Zupełnie chybionym jest podniesiony w zażaleniu zarzut obrazy art. 258 § 1 k.p.k. w zw. z art. 251 § 3 k.p.k. Nie sposób odnieść się do niego rzeczowo, gdyż został on sformułowany w oderwaniu od treści zaskarżonego postanowienia. Sąd Najwyższy, stosując tymczasowe aresztowanie wobec S. A., nie powoływał się na wystąpienie przesłanek z art. 258 § 1 k.p.k. i nie wskazywał na istnienie obawy ucieczki lub ukrycia się oskarżonego. Podstawę zastosowania wobec niego środka zapobiegawczego o charakterze izolacyjnym stanowił przepis art. 258 § 2 k.p.k. Wprowadza on szczególny rodzaj domniemania w zakresie istnienia obawy, że

oskarżony, z uwagi na grożącą mu surową karę, będzie bezprawnie utrudniał postępowanie. Stąd też zastosowanie tymczasowego aresztowania na tej podstawie prawnej nie wymaga dowodowego wykazywania okoliczności, które przemawiałyby za tym, że oskarżony w warunkach wolnościowych będzie podejmował działania godzące w prawidłowy tok postępowania. Niemniej jednak, Sąd Najwyższy, odwołując do charakteru dowodów osobowych (świadkowie koronni), wskazał, że w rozpoznawanej sprawie zagrożenie podejmowania takich działań przez oskarżonego jest realne.

Mając w polu widzenia, że oskarżony został wyrokiem Sądu pierwszej instancji skazany za 21 przestępstw, za które orzeczono w 16 przypadkach kary jednostkowe pozbawienia wolności w rozmiarze nie mniejszym niż 3 lata pozbawienia wolności, w tym za 3 przestępstwa kary po 7 lat pozbawienia wolności i wymierzono mu karę łączną 15 lat pozbawienia wolności, słusznie przyjęto w zaskarżonym postanowieniu istnienie szczególnej przesłanki stosowania tymczasowego, która została określona w art. 258 § 2 k.p.k.

Niezasadnym jest w końcu zarzut obrazy art. 257 § 1 k.p.k. Także i w odniesieniu do tej kwestii argumentacja przedstawiona w zażaleniu nie jest trafna. Oczywiście jest, że surowa kara grożąca oskarżonemu jako przesłanka stosowania tymczasowego aresztowania z upływem czasu może tracić na znaczeniu. Jednak sama tylko długość okresu tymczasowego aresztowania nie stanowi negatywnej przesłanki stosowania tego środka, zwłaszcza wtedy, gdy następuje to po wydaniu wyroku przez sąd pierwszej i w sytuacji, gdy orzeczona kara znacząco przekracza okres dotychczasowego tymczasowego aresztowania.

Z uwagi na podstawę zastawania wobec oskarżonego tymczasowego aresztowania podnoszony w zażaleniu fakt przeprowadzenia większości dowodów nie świadczy o naruszeniu zasady minimalizacji środków zapobiegawczych. Z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika, że Sąd Najwyższy w swoich rozważaniach zasady tej nie pominął, uznając że tymczasowe aresztowanie jest jedynym środkiem zapobiegawczym mogącym obecnie zabezpieczyć właściwy tok procesu. Przedstawione w nich powody, które skłoniły Sąd Najwyższy do zajęcia takiego stanowiska, przekonują o jego słuszności.

Kierując się powyższym orzeczono jak na wstępie.

[SOP]

[ł.n]